

Maamaksuseaduse ja maksukorralduse seaduse muutmise seaduse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1 Sisukokkuvõte

Käesoleva eelnõuga ajakohastatakse maksukorralduse seaduses (edaspidi: *MKS*) sätestatud dokumentide elektroonilise kättetoimetamise reegleid selleks, et suurendada Maksu- ja Tolliameti (edaspidi *MTA*) võimekust täita oma ülesandeid eesmärgipäraselt ja efektiivselt, vähendada paberdokumentide koostamisele ning nende kättetoimetamisele kuluvat ressursikulu ja töökoormust, samuti panustada läbi süveneva digitaliseerimise keskkonnakaitmesse ning säästlikku arengusse. Ennekõike kehtestatakse juriidilisest isikust dokumendi adressaatidele nii e-maksuameti- kui ka elektronpostipõhine dokumentide kättetoimetamise õiguslik fiktsioon ning piiratakse isikute ringi, kellel on õigus nõuda MTA-lt dokumentide kättetoimetamist posti teel paberkandja kujul. Muudatuse tulemusel tõhustub maksumenetlus ning väheneb dokumentide kättetoimetamisele kuluv ressurss.

Eelnõu on planeeritud jõustuma 2024. aasta 1. jaanuaril.

1.2 Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on ettevalmistanud Rahandusministeeriumi maksu- ja tollipoliitika osakonna peaspetsialist Artur Lundalin (telefon 5885 1321; e-post artur.lundalin@fin.ee) ja nõunik Anneli Valgma (telefon 5885 1315; e-post anneli.valgma@fin.ee) koostöös järgmiste MTA ametnikega: juriidilise osakonna õigusloome valdkonna jurist Virge Pihel (telefon 526 9296; e-post virge.pihel@emta.ee) ja õigusloome valdkonna juhi kohusetäitja Maarja Silber (telefon 676 4103; e-post maarja.silber@emta.ee).

Eelnõu juriidilise ekspertiisi tegi Rahandusministeeriumi personali- ja õigusosakonna õigusloome valdkonna juht Virge Aasa (telefon 5885 1493, e-post virge.aasa@fin.ee). Eelnõu toimetab keeleliselt sama osakonna keeletoimetaja Sirje Lilover (telefon 5885 1468, e-post sirje.lilover@fin.ee).

1.3 Märkused

Käesolev eelnõu ei ole seotud ühegi muu eelnõuga, samuti ei ole sellel seost Euroopa Liidu õigusega.

Käesoleva eelnõuga muudetakse maksukorralduse seadust redaktsioonis RT I, 30.06.2023, 42 ja maamaksuseadust redaktsioonis RT I, 10.03.2022, 32.

Seaduse vastuvõtmiseks on vaja Riigikogu poolthälte enamust.

2. Seaduse eesmärk

Seaduse eesmärgiks on suurendada maksumenetluse tõhusust, konkreetselt vähendada dokumentide kättetoimetamisele kuluvat töökoormust ning ressursi. Kõnealuse eesmärgi

saavutamiseks viiakse MKS rohkem kooskõlla haldusmenetluse seaduse (edaspidi: HMS) § 27 lõikes 1 ja 2 sätestatuga, kehtestatakse dokumentide kättetoimetamise õiguslik fiktsioon kõikidele juriidilisele isikust maksukohustuslastele ning piiratakse nende isikute ringi, kellel on õigus nõuda MTA-lt dokumentide kättetoimetamist paber kandjal posti teel.

Väljatöötatava seaduse aluseks on 9. märtsil 2023. a eelnõude infosüsteemis kättesaadavaks tehtud väljatöötamiskavatsus¹ (edaspidi *VTK*), milles kaardistati MKS-i kohaldamisel tõusetunud praktilisi probleeme ning nende potentsiaalseid lahendusi. Käesolev eelnõu sisaldab sellest vaid dokumentide elektroonilise kättetoimetamisega seonduvaid ettepanekuid. Muud *VTK*-s olevad ettepanekud lahendatakse ja menetletakse eraldiseisvas eelnõus.

Siseministerium kooskõlastas *VTK* märkusteta. Majandus- ja Kommunikatsiooniministerium ning Kliimaministerium (siis Keskkonnaministerium) tegid mõlemad *VTK* kohta täiendusettepanekud, kuid need ei puudutanud dokumentide kättetoimetamist, seega neid teemasid eelnõu ei käsitle.

Justiitsministerium kooskõlastas *VTK* märkusega, et eelnõu ning seletuskirja koostamisel tuleks muuhulgas täiendavalt analüüsida dokumentide elektroonilist kättetoimetamist mitte-äriühingust juriidilistele isikutele, sh tuua paremini välja lahendatav probleem ning laiem õiguslik ning ühiskondlik mõju, mis selle muudatusega kaasneb. Justiitsministerium puudutas oma kooskõlastuskirjas ka vajadust täiendavalt uurida elektroonilise kättetoimetamise võimalusi ning piire füüsilisest isikust adressaatide suhtes. Märkime, et kuivõrd käesoleva eelnõuga ei viida sisse füüsilisest isikust adressaatidele *VTK*-s välja pakutud dokumentide kättetoimetamise õiguslikku fiktsiooni, siis rõhuasetus on selgelt dokumentide kättetoimetamisel juriidilistele isikutele.

2.1 MKS-i ajakohastamine HMS § 27 lõikega 1 ja 2

Dokumentide elektroonilist kättetoimetamist reguleerivate normide ajakohastamisega viiakse MKS rohkem kooskõlla HMS-ga, mis näeb ette oluliselt leebemad standardid dokumentide elektrooniliseks kättetoimetamiseks. Probleemi illustreerimiseks võib tuua näite MKS § 54 lõike 1 punkti 2 näol – kui MTA soovib dokumenti edastada maksukohustuslase elektronposti aadressile, siis vastavalt viidatud sätte peab MTA esiteks võtma adressaadilt selleks nõusoleku; teiseks, peab MTA ära ootama adressaadi kinnituse dokumendi kättesaamise kohta.² Võrreldes seda HMS §-s 27 sätestatud regulatsiooniga, kus adressaadi eraldiseisvat nõusolekut ei ole vaja dokumendi edastamiseks tema elektronposti aadressile ning kus äriühingute puhul loetakse dokument kättesaaduks siis, kui see on edastatud tema äriregistrijärgsele elektronposti aadressile. MKS lähtub edaspidi HMS-ga sarnasest konstruktsioonist.

Täiendavalt võib veel välja tuua HMS § 27 lõikes 1 sätestatud viisi toimetada dokumente kätte läbi Eesti teabevärava. Kõnealune võimalus on tänase päevani MKS-s puudu, kuigi Eesti teabevärava osatähtsus riigiga suhtlemisel on ajas aina suurenenud, seda eriti riigikaitse valdkonna ning konkreetselt kaitseväekohustuslastele adresseeritud dokumentide kontekstis, kus Eesti teabevärv on muutunud primaarseks dokumentide kättetoimetamise viisiks.³

¹ Kättesaadav: <https://eelvoud.valitsus.ee/main/mount/docList/34c6e051-1a16-41d3-b62d-a42ecd5fcde0> (sisenetud 22.08.2023).

² Seda ka siis, kui adressaadiks on äriühing, kuigi HMS-s ja ka kohtupraktikas on juba aastaid lähtunud arusaamast, et äriühingutel on oma ärialasest hoolduskohustusest tulenevalt vastutus ise hoolitseda selle eest, et nad saaksid nende äriregistrijärgsele kontaktaadressile saadetud dokumendid kätte.

³ Vt selle kohta kaitseväeteenistuse seaduse (KVTS) § 15 lõige 1 ja lõige 3:

Olukord, kus eriseadus (MKS) kitsendab MTA volitusi, mis tal üldseadusest (HMS-st) tulenevalt võiks olla, on põhjendamatu, ning takistab MTA-l täitmast oma ülesandeid efektiivsel ning eesmärgipärasel viisil.

2.2 Dokumentide kättetoimetamise õiguslik fiktsioon

HMS-s sätestatud dokumentide elektroonilise kättetoimetamise reeglid jõustusid 2018. aasta 1. veebruaril, ehk sellest on nüüdseks möödunud rohkem kui viis aastat. Ühiskond on aga edasi arenenud, muuhulgas on info- ning digiajastu tendentsid argielus rohkem kinnistunud ning iseenesest mõistetavaks muutnud. Tänapäeval on nii era- kui ka avalikus sektoris elektrooniliste suhtluskanalite kasutamine juba pigem reegel, mitte erand. Sellest tulenevalt minnakse käesoleva eelnõuga HMS-i standarditest kaugemale, ehk laiendatakse dokumentide kättetoimetamise fiktsiooni kohaldamisala äriühingutelt kõikidele juriidilistele isikutele.

Lihtsustatult öeldes, edaspidi loetakse dokument piisava aja möödumisel kättetoimetatuks ka siis, kui dokument edastatakse ka mitte-äriühingust juriidilise isiku (nt mittetulundusühingu ja sihtasutuse) äriregistrijärgsel elektronposti aadressil, samuti muul elektronposti aadressil, millest juriidiline isik on MTA-d teavitanud ja selle kasutamiseks nõusoleku andnud. Sarnane õiguslik fiktsioon hakkab kohalduma ka nende dokumentide puhul, mis laetakse juriidilisest isikust maksukohustuslasele üles e-maksuametisse, kui ta on e-maksuameti kasutaja.

2.2.1. Dokumentide kättetoimetamine äriregistrijärgse elektronposti kaudu mitte-äriühingutest adreessaatidele

Digi- ja infoajastu arengutendentsid tahes tahtmata avaldavad mõju kehtivale õigusele. 12. aprill 2022 võeti vastu äriregistri seadus (edaspidi *ÄRS*), mille § 3 lõike 1 kohaselt kantakse äriregistrisse kõik eraõiguslikud juriidilised isikud, sealhulgas mittetulundusühingud ning sihtasutused. Seletuskirja kohaselt on seaduse üheks eesmärgiks ühtlustada eraõiguslike juriidiliste isikute registreerimise nõudeid ning see hõlmas muuhulgas mittetulundusühingute ja sihtasutuste registri viimist äriregistri koosseisu.⁴ *ÄRS* § 12 punkti 5 kohaselt kantakse juriidilise isiku registrikaardile ka tema elektronposti aadress. Sellest järeldub, et kõikidel juriidilistel isikutel on õiguslik kohustus omada elektronposti aadressi, mille kaudu on temaga võimalik kontakteeruda. Veelgi enam, kui kontaktandmeid (sh elektronposti aadressi) kasutades esineb registripidajal raskusi juriidilise isikuga kontakteerumisel, siis on registripidajal õigus teha sellekohane märge äriregistrisse. Seletuskirja mõjude rubriigi kohaselt on sellise märke eesmärgiks survestada juriidilisi isikuid hoidma oma kontaktandmeid korras, sest vastasel juhul võib kolmandatele isikutele selle märke tõttu jääda mulje, et „tegemist võib olla probleemse juriidilise isikuga.“⁵

„(1) Käesoleva seaduse alusel kaitsevääkohustuslase kohta tehtud otsused ja muud dokumendid toimetatakse kaitsevääkohustuslasele üldjuhul kätte elektrooniliselt Eesti teabevärava teenuse kaudu ja saadetakse elektronposti aadressil isikukood@eesti.ee.“
/.../

„(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud viisil saadetud dokument loetakse kättetoimetatuks 30 päeva möödumisel dokumendi kättesaadavaks tegemisest arvates, kui pole tõendatud dokumendi varasem kättetoimetamine.“

⁴ Äriregistri seaduse eelnõu seletuskiri (493 SE), lk 1 jj, lk 5. Kättesaadav: [Eelnõu - Riigikogu](#) (sisenetud: 25.05.2023).

⁵ Samas, lk 89.

Tõsi, seletuskiri selgitab, et „kontakteerumisraskuseks ei saa lugeda olukorda, kus ettevõtja lihtsalt ei vasta kirjadele“⁶, kuid see ei muuda seadusandja pealtnäha üldist suhtumist, et kõikidel juriidilistel isikutel on kohustus omada elektronposti aadressi ning hoolitseda selle eest, et see toimiks, ehk et selle kaudu oleks võimalik temaga kontakteeruda. Asjaolu, et ÄRS § 55 lõige 2 toob kontakteerumisraskuse esimese näitena välja just elektronposti aadressiga seonduva veateate, viitab tõenäoliselt instinktiivsele arusaamale, et praktikas tihtipeale ongi elektronpost suhtlemisel esimeseks meetmeks.

Maksuõiguse valdkonnas tuleb rõhutada ka maksukohustuslaste kaasaaitamiskohustust, mis on seaduses kodifitseeritud MKS §-s 56. Selle lõige 3 sätestab, et „maksukohustuslane ei või takistada maksuhaldurit menetlustoimingute sooritamisel.“ Kahtlemata hõlmab see kohustust hoolitseda vähemalt selle eest, et maksuhaldurile antavad kontaktandmed oleksid sellised, mille kaudu on kontakteerumine reaalselt ka võimalik.

Võttes seega kogumis arvesse tänapäevase digi- ja infoajastu argiseid reaalsusi, juriidiliste isikute õiguslikku kohustust omada toimivat äriregistrijärgset elektronposti aadressi, mille kasutamisel ei esineks mingeid kontakteerumisraskusi, samuti üldist maksukohustuslaste kaasaaitamise kohustust, on igati põhjendatud laiendada äriühingutele omast dokumentide kättesaamisega seonduvat hoolduskohustust kõikidele juriidilistele isikutele – seda vähemalt MTA-ga suhtlemisel, kuivõrd Riigikohus on juba aastal 2009 selgitanud, et „juriidiline isik peab oma registrijärgsel aadressil pidevalt hoolitsema posti vastuvõtmise posti vastuvõtmise eest juhatuse liikme või muu volitatud isiku poolt. Jättes posti vastuvõtmise korraldamata, võtab juriidiline isik endale riski, et olulised teated, sh maksuhalduri haldusaktid, ei jõua temani /.../ seega peab juriidiline isik tagama registrile esitatud andmete õigsuse ja ta vastutab ise ebaõigete andmete esitamise tagajärgede eest. Maksuhalduril ei lasu kohustust kontrollida, kas juriidilisest isikust maksumaksja on talle saadetud dokumendid kätte saanud või mitte.“⁷

Kui juriidilisel isikul oli selline kohustus vähemalt tavalise posti puhul juba aastal 2009, siis seda enam kehtib see tänapäeval juriidilise isiku elektronposti aadressile, millele on juriidilist isikut esindavatel isikutel üldjuhul iga hetk juurdepääs. Arvesse tuleb võtta ka asjaolu, et tüüpilise mitte-äriühingust juriidilise isiku kasutuses olevad ressursid kipuvad olema rohkem piiratud võrreldes keskmise äriühinguga. Paljudel sihtasutustel ning mittetulundusühingutel ei pruugi üldse olla füüsilist kontorit, ehk tõenäoliselt ongi nende jaoks elektroonilised kanalid peamiseks suhtlusvahendiks.

Edaspidi loetakse seega kõik äriregistrijärgsele elektronposti aadressile saadetud dokumendid kättetoimetatuks viie tööpäeva möödumisel arvates dokumentide edastamisest. Muudatus ei puuduta füüsilisest isikust ettevõtjaid (FIE), kuigi ka neil peab kehtiva õiguse kohaselt olema äriregistris kajastatud elektronposti aadress. Eelnõu võimaldab juriidilistel isikutel anda MTA-le ka muid elektronposti aadresse ametlikuks suhtluseks, millele edaspidi kohalduks ekvivalentne dokumentide kättetoimetamise õiguslik fiktsioon.

2.2.2. Dokumentide kättetoimetamise õigusliku fiktsiooni laiendamine juriidilisest isikust e-maksuameti kasutajale

Kehtiva MKS § 54 lõike 2 kohaselt saadetakse dokumendi aadressaadile dokumendi e-maksuametis kättesaadavaks tegemise kohta teade, mis edastatakse tema elektronposti aadressil või siis tema mobiiltelefoni numbrile lühisõnumiga. Eelnõu kohaselt loetakse edaspidi e-

⁶ Samas, lk 26.

⁷ RKHHKO 3-3-1-65-09, punkt 13.

maksuametisse üles laetud (ent adressaadi poolt avamata) dokument juriidilisest isikust e-maksuameti kasutajale kättetoimetatuks juhul, kui kõnealuse teate edastamisest on möödunud piisav aeg, ehk viis tööpäeva. Kõnealuse tähtaja möödumisel loetakse dokumendid seega õiguslikus mõttes adressaadile kättetoimetatuks, ehk selles hetkest alates hakkavad kulgema dokumendiga seonduvad menetlustähtajad (nt vaidlustamistähtaeg jne).

Eelkirjeldatud õiguslik fiktsioon kohalduks vaid sellise adressaadi suhtes, kes on eelnõu mõttes käsitletav e-maksuameti kasutajana, st kes on e-maksuameti kaudu teinud MTA-le teatavaks oma elektronposti aadressi või mobiiltelefoni numbri, mille kaudu on võimalik temaga kontakteeruda, mh saata MKS § 54 lõike 2 kohane teade. Tehniliselt lahenduselt näeks see välja nii, et e-maksuametisse sisse logides kuvatakse maksukohustuslasele aken, kus palutakse kinnitada vabalt valitud elektronposti aadress või mobiiltelefoni number. Nii kaua, kuni seda tehtud ei ole, ei ole maksukohustuslasel võimalik e-maksuameti funktsioone kasutada.

Muudatus ei puuduta füüsilisest isikust e-maksuameti kasutajaid, sealhulgas füüsilisest isikust ettevõtjaid.

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kolmest paragrahvist. Esimese paragrahvi muudetakse maamaksuseadust, teisega MKS-i ning kolmanda paragrahvi sätestatakse jõustumistähtaeg 1. jaanuar 2024. a.

Eelnõu §-ga 1 korrastatakse maamaksuseaduses § 7¹ olevaid viiteid MKS §-le 54, kuhu lisanduvad uued lõiked, muuhulgas lõiked 3¹ ja 3².

Eelnõu §-ga 2 muudetakse MKS-s sätestatud dokumentide elektroonilist kättetoimetamist reguleerivaid norme.

Punktiga 1 eemaldatakse MKS § 54 lõike 1 punktist 1 tekstiosa, mille kohaselt käsitatakse e-maksuametis dokumendi üleslaadimist õiguslikus mõttes dokumendi kättetoimetamisena muuhulgas vaid siis, kui dokumendi adressaat on teatanud maksuhaldurile oma elektronposti aadressi või mobiiltelefoni numbri.

Selleks, et rakendada käesoleva seletuskirja punktis 2.2.2 kirjeldatud dokumentide kättetoimetamise fiktsiooni, tuleb suurendada regulatsiooni õigusselgust, ehk määratleda selgelt, mida tähendab termin e-maksuameti kasutaja, kuivõrd sellest definitsioonist sõltub edaspidi see, kas adressaadile e-maksuametis kättesaadavaks tehtud dokument loetakse teatud aja möödudes kättetoimetatuks või mitte. Eelnõuga lisatakse seega MKS § 54 lõige 1¹, mis määratleb eelkirjeldatud termini kasutades selleks tekstiosa, mis käesoleva punkti kohaselt eemaldatakse MKS § 54 lõike 1 punktist 1.

Punktiga 2 sõnastatakse MKS § 54 lõike 1 punkt 2 edaspidi järgmiselt: „2) dokumendi saatmist dokumendi adressaadi äri- või rahvastikuregistrisse kantud elektronposti aadressil, samuti elektronposti aadressil isikukood@eesti.ee ning dokumendi adressaadi nõusolekul muul elektronposti aadressil, mille ta on maksuhaldurile teatavaks teinud.“.

Kehtiva MKS § 54 lõike 1 punkti 2 kohaselt võib dokumenti edastada adressaadi elektronposti aadressile vaid siis, kui on täidetud kaks kumulatiivset eeldust:

- 1) dokumendi adressaat on andnud selleks nõusoleku;
- 2) dokumendi adressaat on oma elektronposti aadressi ise MTA-le teatavaks teinud.

Edaspidi ei ole kumbagi eeldust enam vaja selleks, et dokumente edastada adressaadi äriregistris ning rahvastikuregistris kajastatud elektronposti aadressile või siis aadressile isikukood@eesti.ee.

Vastavalt ÄRS-le peavad kõik eraõiguslikud juriidilised isikud (samuti füüsilisest isikust ettevõtjad) omama toimivat elektronposti aadressi, mis kajastatakse nende äriregistri registrikaardil. Äriregistrijärgne elektronposti aadress on nii avalikkusele kui ka riigile kuvatud kontaktaadress, mis peab toimima kontakteerumisraskusteta ning mille puhul on igati mõistlik eeldada, et sinna saadetud teated, kirjad ning muud dokumendid jõuavad adressaadile kohale. Vajadus küsida adressaadi nõusolekut selleks, et edastada tema äriregistrijärgsele elektronposti aadressile teateid, kutseid, muid dokumente jne, on vastuolus registrikaardil olevate kontaktandmete kuvamise mõttega, mistõttu ei ole MTA-l enam edaspidi vaja adressaadi nõusolekut ega tema poolset teavitamist, et suhelda läbi äriregistrijärgse elektronposti aadressi.

Lisaks äriregistrile on MTA-l edaspidi võimalik edastada dokumente ja teateid ka dokumendi adressaadi rahvastikuregistrijärgsele elektronposti aadressile, kui selline kontaktaadress on seal MTA-le kättesaadav. Säte lähtub eeldusest, et ka rahvastikuregistri kaudu riigile antud kontaktandmed on usaldusväärsed ning MTA võib nendele andmetele dokumentide kättetoimetamise eesmärgil tugineda.

Eraldi on füüsiliste isikute puhul fikseeritud võimalus kasutada isikukood@eesti.ee aadressi, kuivõrd Eesti Teabevärv ei ole „register“ selle termini klassikalises mõttes. Ometi on tegemist elektronposti aadressiga, millele on ligipääs vaid adressaadil endal ning on seega kõikide eelduste kohaselt adressaadi kontrolli all ning turvaline.

Küll aga on jätkuvalt vaja adressaadi nõusolekut siis, kui MTA soovib dokumendi saata mõnele muule aadressile, mis ei ole adressaadi registrijärgne ega isikukood@eesti.ee aadress. Asjaolu, et adressaat peab elektronposti aadressi tegema MTA-le teatavaks ning ühtlasi andma oma nõusoleku selle kasutamiseks, on tingitud maksusaladuse kaitse vajadusest. MTA ei tohiks kergekäeliselt omal initsiatiivil edastada maksusaladust sisaldavaid dokumente suvalisele elektronposti aadressile, mille ta on leidnud näiteks adressaadi sotsiaalmeediast, saanud tema perekonnaliikmetelt/kolleegidelt, mingitelt muudelt veebilehtedelt jne, sest need elektronposti aadressid võivad olla väärad ning nende kasutamisel võib ohtu sattuda adressaadi maksusaladuse kaitse. Kõnealuse ohu minimeerimiseks võib MTA seega tugineda vaid sellisele elektronposti aadressile, mille puhul adressaat on ise sõnaselgelt kinnitanud, et sinna võib dokumente saata.

Kui dokumendi adressaat soovib kasutada e-maksuametit MTA-ga suhtlemiseks, siis peab ta igal juhul teavitama MTA-d oma elektronposti aadressist ning ka andma ka nõusoleku selle kasutamiseks (välja arvatud juhul, kui ta kinnitab elektronposti aadressi asemel oma mobiiltelefoni numbri). Sellisel juhul on edaspidi võimalik dokumente sellele elektronposti aadressile edastada, kuigi praktikas laetakse pigem dokument e-maksuametisse. Ettevõtjate puhul on tüüpiline ilmselt see, et nende äriregistrijärgne aadress on ühtlasi seesama aadress, mille nad kinnitavad e-maksuametis, ent praktikas võib siiski esineda juhtusid, kus e-maksuametis kinnitatud aadress ei ole sama, mis adressaadi registrijärgne aadress.

Märgime, et MTA-le võib teatavaks teha adressaadi poolt kasutatava elektronposti aadressi ka e-maksuameti väliselt. Elektronposti aadressi kasutamine ei tähenda seega seda, et adressaat peab samal ajal olema ka e-maksuameti kasutaja.

Punktiga 3 sätestatakse MKS § 54 lõikesse 1 uus punkt 3, mille kohaselt on MTA-l edaspidi võimalik kasutada ka Eesti teabevärava teenust dokumentide kättetoimetamiseks eeldusel, et aadressaamil on Eesti teabeväravas konto. Kuna tegemist on HMS § 27 lõike 1 üle võtmisega, siis lähtutakse siinkohal nendest samadest kaalutlustest, millega põhjendati tookord Eesti teabevärava lülitamist HMS § 27 lõike 1 normikoosseisu.

Kuigi Eesti teabevärav ei ole konkreetselt MTA vastutusallas olev keskkond, on siiski tegemist riigi poolt hallatud portaaliga, mis Andmekaitse Inspektsiooni sõnul on „turvaline internetikeskkond suhtlemiseks riigiga, pakkudes usaldusväärset informatsiooni ning e-lahendusi kodanikele, ettevõtjatele ning ametnikele.“⁸ Siinkohal on oluline märkida, et MTA on kohustatud hoidma saladuses teavet, mida MTA oma ülesannete täitmise käigus saab maksukohustuslaste kohta teada (maksusaladus) ning seda teavet võib avaldada kolmandatele isikutele üksnes kas maksukohustuslase nõusolekul või seaduses sätestatud juhul. Võttes arvesse Eesti teabevärava staatust riigiportaalina, kus igal subjektil on ligipääs vaid teda puudutavatele andmetele, siis on ebatõenäoline, et Eesti teabevärava kasutamisest võib dokumendi aadressaamil tuleneda tõsiseltvõetavaid riske tema maksusaladuse kaitsele.

Punktiga 4 määratletakse edaspidi uues MKS § 54 lõikes 1¹ ära termin e-maksuameti kasutaja. Kuna juriidilisest isikust e-maksuameti kasutaja suhtes hakatakse edaspidi rakendada dokumentide kättetoimetamise õiguslikku fiktsiooni, siis on vaja selgelt piiritleda, mida tähendab olla e-maksuameti kasutaja.

Kavandatava normi kohaselt loetakse e-maksuameti kasutajaks need isikud, kellel on e-maksuameti kasutajakonto ja kes on selle kaudu teinud MTA-le teatavaks oma elektronposti aadressi ja/või mobiiltelefoni numbril. Praktikas ei olegi edaspidi võimalik e-maksuameti kasutada ilma elektronposti aadressi ja/või mobiiltelefoni numbril kinnitamiseta. Kui aga isik tahab loobuda oma e-maksuameti kasutaja staatusest, siis on tal võimalik seda teha läbi oma elektronposti aadressi ja/või mobiiltelefoni numbril kustutamisega vastavast e-maksuameti rubriigist, kuid seda tehes kaotab isik ligipääsu e-maksuameti funktsioonidele. Kui isik tahab aga nimetatud ligipääsu taastada, siis peab ta taas kinnitama kas oma elektronposti aadressi või siis oma mobiiltelefoni numbril.

Muudatus mõjutab ka füüsilisi isikuid, kuivõrd ka nemad peavad e-maksuameti kasutamiseks edaspidi kinnitama oma elektronposti aadressi ja telefoninumbri. Erinevalt aga juriidilisest isikust e-maksuameti kasutajast ei kohaldata füüsilisest isikust e-maksuameti kasutajatele dokumentide kättetoimetamise õiguslikku fiktsiooni. Füüsilised isikud peavad jätkuvalt avama neile üles laetud dokumendi e-maksuameti, et lugeda see kättetoimetatuks.

Punktiga 5 suurendatakse sätte õigusselgust, ehk rõhutatakse, et MKS § 54 lõike 2 kohane teade saadetakse vaid sellele elektronposti aadressile või mobiiltelefoni numbrile, millest maksukohustuslane on MTA-d läbi e-maksuameti teavitanud.

Punktiga 6 tunnistatakse kehtetuks MKS § 54 lõikest 2¹ lause: „Maksukohustuslase nõusolekul kättetoimetamise kohta teadet ei saadeta.“ Käesolev muudatus on kantud edaspidisest dokumentide kättetoimetamise loogikast, mille kohaselt rakendub e-maksuameti kontekstis dokumentide kättetoimetamise õiguslik fiktsioon. Teate saamine antud juhul ei ole vajalik ka põhjusel, et isikule kuvatakse taotletav haldusakt automaatselt ja viivitamata, mistõttu ei ole täiendava teate saatmine vajalik.

---

⁸ Vt selle kohta: [Teabevärav | Andmekaitse Inspektsioon \(aki.ee\)](#) (sisenetud 22.08.2023).

Punktidega 7–8 muudetakse aluseid, mil MKS § 54 lõike 1 kohaselt elektrooniliselt edastatud dokument loetakse kättetoimetatuks.

Punkti 7 kohaselt reguleerib edaspidi MKS § 54 lõige 3 juhtusid, mil e-maksuametisse üleslaaditud dokument loetakse kättetoimetatuks.

Sätte preambuli kohaselt loetakse dokument kättetoimetatuks selle avamisel e-maksuametis, kus infosüsteem registreerib dokumendi kättetoimetamise automaatselt. Kavandatava MKS § 54 lõike 3 teine lause sätestab, et kui juriidilisest isikust e-maksuameti kasutaja ei ole avanud e-maksuametisse üleslaaditud dokumenti, siis loetakse dokument kättetoimetatuks 5 tööpäeva möödumisel arvates MKS § 54 lõike 2 kohase teate edastamisest. Nimetatu on vajalik, et juriidilisest isikust e-maksuameti kasutajal ei oleks võimalik vältida dokumenti kättesaamist selle mitte-avamisega.

Teade edastatakse e-maksuametis kinnitatud elektronposti aadressile või lühisõnumiga mobiiltelefoni numbrile. Edaspidi ei pea MTA veenduma selles, kas aadressaat on selle dokumendi faktiliselt avanud/kätte saanud – kui dokumendi aadressaat soovib e-maksuametit kasutada, siis on tal edaspidi ise kohustus hoolitseda selle eest, et ta seiraks mitte ainult oma elektronposti aadressi/mobiiltelefoni, vaid ka oma e-maksuametis toimuvat.

Teade tuleb saata sellele elektronposti aadressile/mobiiltelefoni numbrile, mis on e-maksuametis kinnitatud. Kui teade saadetakse näiteks mõnele muule elektronposti aadressile, mille dokumendi aadressaat on MTA-le e-maksuameti väliselt teatavaks teinud, siis ei hakka sellest viie tööpäevane tähtaeg kulgema. See on tingitud asjaolust, et dokumentide kättetoimetamise õiguslik fiktsioon kommenteeritava punkti mõistes rakendub üksnes e-maksuameti kasutajatele.

Kui juriidilisest isiku aadressaadi e-maksuametis olev elektronposti aadress erineb tema registrijärgsest elektronposti aadressist, siis tuleb kavandatava MKS § 54 lõike 3 kohaselt edastada dokument e-maksuameti järgsele elektronposti aadressile. Praktikas ei tohiks see siiski omada määravat tähendust, sest kavandatava MKS § 54 lõike 3¹ punkti 1 kohaselt võib juriidilisest isikust aadressaadi äriregistrijärgsele elektronposti aadressile saata dokumente vahetult, kus need samuti loetakse viie tööpäeva möödumisel kättetoimetatuks arvates nende edastamisest, kui ei ole tõendatud nende varasemat kättetoimetamist.

Sarnaselt MKS § 54 lõike 3¹ punktiga 1 on kättetoimetamise fiktsioon piiritletud 5 tööpäevaga. Kui aga e-maksuamet registreerib dokumendi avamise varasemalt, siis loetakse dokument varasemalt kättetoimetatuks, misjärel hakkavad selle dokumendiga seonduvad menetlustähtajad kulgema.

Punktiga 8 reguleeritakse juhud, mil dokument loetakse kättetoimetatuks selle saatmisel dokumendi aadressaadi elektronposti aadressil ning selle üleslaadimisel Eesti teabevärasse.

MKS § 54 lõige 3¹ punkt 1

Tulevase MKS § 54 lõike 3¹ punkti 1 sõnastamisel on lähtutud HMS § 27 lõike 2 punktist 3, mille kohaselt loetakse dokument kättetoimetatuks, kui dokument või teade dokumendi kättesaadavaks tegemise kohta on edastatud äriühingu äriregistrijärgsel elektronposti aadressil. Sarnaselt HMS-ga, loetakse seega edaspidi ka MKS kohaselt kõik äriregistrijärgsele

elektronposti aadressile saadetud dokumendid kättetoimetatuks. Silmapaistev erisus võrreldes HMS-s sätestatuga on mõistagi see, et kui HMS § 27 lõike 2 punkt 3 räägib äriühingutest, siis kavandatav MKS § 54 lõike 3¹ punkt 1 hõlmab kõik juriidilisi isikud, sh mittetulundusühingud ning sihtasutused. Kuna käesoleva seletuskirja punktis 2.2.1 on avatud kõnealuse laienduse tagamaad ning põhjendused, siis siinkohal seda enam kordama ei hakata.

Lisaks äriregistrijärgsele elektronposti aadressile, hõlmab säte ka jätkuvalt juriidilisest isikust aadressaadi muud elektronposti, mille ta on MTA-le teatavaks teinud ning ühtlasi andnud nõusoleku selle aadressi kasutamiseks dokumentide edastamise eesmärgil. Muu kui äriregistrijärgse elektronposti aadressi kasutamise juhtum võib tekkida näiteks olukorras, kus juriidilisest isikust maksukohustuslane on ühtlasi e-maksuameti kasutaja ning on kinnitanud seal muu elektronposti aadressi, mis ei ole äriregistrijärgne elektronposti aadress. Seadus käsitleb sellisel juhul e-maksuameti kinnitatud elektronposti aadressi samaväärsena äriregistrijärgse elektronposti aadressiga ja kuigi vormivabaduse nõue võimaldaks MTA-l ise valida, millist elektronposti eelistada, siis hea halduse tava kohaselt peaks MTA üldreeglina eelistama seda elektronposti, mille aadressaadi on MTA-le suhtlemise otstarbeks spetsiifiliselt andnud. See siiski ei välista dokumentide saatmist ka äriregistrijärgsele elektronposti aadressile, ent nagu kommenteeritavast sättest tuleneb, rakendub mõlemal juhul dokumentide kättetoimetamise õiguslik fiktsioon.

MKS § 54 lõike 3¹ punkti 1 kohaselt loetakse dokument kättetoimetatuks, kui selle edastamisest on möödunud viis tööpäeva. See erineb HMS § 27 lõike 2 punktist 3, mis ei reguleeri sõnaselgelt hetke, mil dokument loetakse kättetoimetatuks. Praktikas on asutud seisukohale, et aadressaadile peab olema antud mõistlik aeg dokumendiga tutvuda ehk dokumenti ei saa lugeda kättetoimetatuks samal hetkel, mil see aadressaadi elektronposti aadressile saadeti. Mõistliku aja kriteerium sõltub aga aadressaadi tüübist, näiteks äriühingute puhul, kellel on majandus- ja kutsetegevusest tulenev hoolsuskohustus, on eeldatud, et nad kontrollivad oma elektronposti postkasti igapäevaselt, ehk nende registrijärgsele elektronpostile saadetud dokument loetakse reeglina kättetoimetatuks järgmisel päeval.⁹ Teisalt, juba täna kehtivas õiguslikus raamistikus on mõistetud, et seda eeldust ei saa kergekäeliselt kõikidele äriühingutele laiendada, näiteks tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 311¹ lõikes 5¹ on samuti lähtutud viie tööpäeva kriteeriumist, kus äriühingu registrikaardil olevale elektronpostile saadetud menetlusdokument loetakse kättetoimetatuks viie tööpäeva möödudes. Kõnealust sätet on põhjendanud vastava sätte koostajad järgmiselt: „Eelduslikult suuremad äriühingud ei saa tegutseda ilma igapäevaselt e-postiga tutvumata, kuid paljudel väikese ja ka keskmise suurusega äriühingutel võib olla töökorraldus võimaldada ka ühel korral nädalas e-postiga tutvumist. Seega on viie tööpäeva möödumisel menetlusdokumendi kättetoimetatuks lugemisel suurem tõenäosus, et äriühing saab menetlusdokumendi ka realselt kätte.“¹⁰

Kooskõlas eetooduga lähtub ka kavandatav MKS § 54 lõike 3¹ punkt 1 samasugusest viie tööpäeva kriteeriumist, küll aga laiendades seda ka mitte-äriühingutest juriidilistele isikutele. Rahandusministeerium on seisukohal, et tänases digi- ja infoajastu kontekstis, kus elektronposti kasutamine on argine nähtus ja kus mitte-äriühingutest eraõiguslikel juriidilistel isikutel on samuti seadusest (ÄRS-st) tulenev kohustus omada toimivat elektronposti aadressi, on igati mõistlik eeldada, et ka näiteks mittetulundusühingud ning sihtasutused vaatavad oma elektronposti vähemalt kord viie tööpäeva jooksul.

⁹ Haldusmenetluse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse 497 SE seletuskiri, lk 8. Kättesaadav: [Eelnõu - Riigikogu](#) – (sisenetud: 02.06.2023).

¹⁰ Riigilõivuseaduse, tsiviilkohtumenetluse seadustiku ja teiste seaduste muutmise seaduse 443 SE seletuskiri, lk 20. Kättesaadav: [Seletuskiri \(1\).pdf](#) (sisenetud: 02.06.2023).

Viie tööpäeva kriteerium ei tähenda siiski seda, et dokumenti ei ole võimalik kätte toimetada varem – kui adressaat kinnitab näiteks järgmisel päeval, et ta on dokumendi kätte saanud, või kui ta avab selle järgmisel päeval ka e-maksuametis, siis loetakse sellega dokument õiguslikult kättetoimetatuks.

MKS § 54 lõike 3¹ punkt 2

Tegemist on kehtivas õiguses juba eksisteeriva alusega, mille kohaselt loetakse elektronposti aadressil edastatud dokument kättetoimetatuks, kui selle adressaat saab kinnituse selle kättesaamise kohta. Erinevalt MKS § 54 lõike 3¹ punktist 1, mis kohaldub vaid juriidilisest isikust adressaadile, hõlmab punkt 2 nii füüsilisest isikust kui ka juriidilisest isikust adressaate.

Viimaks, reguleeritakse juhtum, mil Eesti teabevärvas üleslaaditud dokument loetakse kättetoimetatuks, ehk sarnaselt e-maksuametiga loetakse see kättetoimetatuks selle avamisel. Dokumentide kättetoimetamise õiguslikku fiktsiooni Eesti teabevärvale ei laiendata.

Punktiga 9 kitsendatakse nende adressaatide ringi, kellel on *expressis verbis* õigus nõuda dokumentide kättetoimetamist ka posti teel sõltumata sellest, et sama dokument on elektrooniliselt juba kättesaadavaks tehtud.

Muudatuse tulemusel ei ole juriidilisest isikust maksukohustuslastel edaspidi subjektiivset õigust nõuda dokumentide kättetoimetamist posti teel. Seaduse kohaselt peab kõikidel juriidilistel isikutel olema toimiv registrijärgne elektronposti aadress, mille kaudu on nendega võimalik kontakteeruda. Selle kohustuse taamal ei ole reeglina võimalik õigustada seda haldus- ja töökoormust, mis kuluks dokumentide paberkandjal saatmisele posti teel või mingil muul mitte-elektroonilisel viisil. Edaspidi peavad juriidilisest isikust maksukohustuslased arvestama sellega, et nende jaoks toimub suhtlus MTA-ga edasi rangelt elektrooniliselt, ehk kas läbi registrijärgse elektronposti aadressi, muu elektronposti aadressi, või siis läbi e-maksuameti. Vaid üksikud, erandlikud asjaolud võivad õigustada suhtlemist mitte-elektroonilisel viisil ning see on jätkuvalt võimalik lähtuvalt MTA kui haldusorgani vormivabaduse põhimõttest – seda ka siis, kui seadus *expressis verbis* sellist subjektiivset õigust ette ei näe.

Ühtlasi ei ole edaspidi enam õigust nõuda posti teel dokumentide saatmist sellistel füüsilistel isikutel, kelle puhul on MTA-l on teave, et isik saab MTA dokumendid mõne elektroonilise kanali kaudu kätte. Näiteks on e-maksuameti süsteem registreerinud dokumendi avamise e-maksuametis või siis on füüsilisest isikust adressaat kinnitanud selle kättesaamist oma elektronposti kaudu teate edastamisega. Sellisel juhul ei ole enam põhjendatud toimetada füüsilisele isikule uuesti kätte sama dokument paberkandjal. Õigus dokumente nõuda paberkandja kujul on põhjendatud vaid neil juhtudel, kus füüsiline isik ei kasuta elektroonilisi kanaleid MTA-ga suhtlemiseks.

Rõhutame, et füüsiliste isikute puhul peab MTA jätkuvalt hoolitsema selle eest ning veenduma, et füüsilised isikud saaksid neile edastatud dokumendid kätte. Kui dokumentide elektrooniline edastamine nurjub põhjusel, et adressaat ei ava dokumenti e-maksuametis või ei kinnita selle kättesaamist elektronposti aadressil, siis peab MTA edastama sama dokumendi paberkandjal posti teel või kasutama muud mitte-elektroonilist kättetoimetamise viisi. Mingit ennetavat või eraldiseisvat taotlust selleks tegema ei pea. Nagu eelnevalt öeldud, piiratakse käesoleva muudatusega üksnes sellise füüsilise isiku õigust saada dokumenti paberkandjal, kelle puhul on

MTA tuvastanud, et ta on dokumendi juba elektrooniliselt kätte saanud, ehk ta faktiliselt valdab seda ja on suuteline sellega tutvuma.

Eelnõu punktiga 10 tunnistatakse kehtetuks MKS § 54 lõike 4 punkt 2 ja 3. Nimetatud sätted ei oma eraldiseisvat regulatiivset väärtust ning lähtuvalt vormivabaduse põhimõttest võib MTA niikuinii edastada dokumente ka posti teel, kui nende kättetoimetamine elektrooniliselt on ühel või teisel põhjusel nurjunud. Sätete otstarbekust vähendab ka asjaolu, et edaspidi rakendatakse juriidilisest isikust maksukohustuslastele dokumentide kättetoimetamise õiguslikku fiktsiooni.

4. Eelnõu terminoloogia

Eelnõuga ei võeta kasutusele uusi termineid, kuid määratletakse seni eksisteeriv termin „e-maksuameti kasutaja“.

5. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõul ei ole puutumust Euroopa Liidu õigusega.

6. Seaduse mõjud

Dokumentide elektroonilise kättetoimetamise ajakohastamine

Mõju valdkond: mõju infotehnoloogilise ühiskonna arengule

Sihtrühm: juriidilisest isikust e-maksuameti kasutajad

Vastutus seirata e-maksuameti staatust, ennekõike seda, kas sinna on laetud üles ametlikke dokumente, omab kahtlemata mõju maksukohustuslastele. See õpetab maksukohustuslasi paremini orienteeruma e-maksuameti ning sellega sarnastes infotehnoloogia keskkondades, ühtlasi tekitab see harjumuse suhelda riigiga ning vähendab arusaama, et demokraatlikus ühiskonnas on riigi ja rahva vaheline suhtlus peaasjalikult riigi vastutusel.

Esineb siiski ka teatav ebasoovitava mõju esinemise risk, ehk dokumentide kättetoimetamise muudatuse rakendamise tulemusel võivad teatud õigussubjektid loobuda elektrooniliste keskkondade (sh e-maksuameti) kasutamisest, et vältida vastutust hoolitseda selle eest, et nad saaksid neile edastatud dokumendid kätte.

Koondmõjuhinnang: keskmine

Mõju valdkond: mõju halduskoormusele

Sihtrühm: juriidilisest isikust maksukohustuslased

Sihtrühma lõikes halduskoormus suureneb, sest muudatusega kaasneb praktiline vajadus regulaarselt seirata nii e-maksuameti kui ka äriregistrijärgset elektronposti aadressi või muud aadressi, millest nad on MTA-d teavitanud. Kui seda ei tehta, siis riskitakse erinevate menetlustähtaegade (näiteks kaebetähtaegade) möödalaskmisega. Kavandatav muudatus siiski ei mõjuta seda lõiget sihtrühmast, kes juba praegu aktiivselt seiravad ning avavad neile e-maksuameti kättesaadavaks tehtud dokumente, samuti neid, kes ka täna kinnitavad dokumentide kätte saamist oma elektronposti aadressil, olgu see registrijärgsel või muul

elektronposti aadressil. Muudatus evib seega teatavat kohanemiskust vähemalt sihtrühma teatud läbilõikele, ent see tähendab praktikas vaid vajadust kord nädalas logida sisse e-maksuametisse või kontrollida oma elektronposti.¹¹ Seetõttu tuleb muudatusega kaasneva mõju ulatust lugeda keskmiseks.

Mõju esinemise sagedus on suhteline ja sõltub sellest, kui regulaarselt on MTA-l vaja edastada adressaatidele dokumente, mille kättetoimetamisega seonduvad mingid õiguslikud järeloomid. Sarnaselt sõltub sellest ka sihtrühma faktiline suurus. Kuigi olemuslikult puudutab muudatus kõiki juriidilisi isikuid¹², siis tegelik mõjutatud isikute arv puudutab vaid neid juriidilisi isikuid, kes dokumentide kättesaamist ei kinnita või ei ole e-maksuametit ei kasutajad – nende arv on aga marginaalne, ehk posti teel suhtlus juriidiliste isikutega on juba praegu pigem erandlik nähtus. Lisaks toimub täna dokumentide edastamine paberandjal ka juhul, kui juriidiline isik on selleks soovi avaldanud, seega sõltub sihtrühma suurus ka sellest, kui suur läbilõige sihtrühmast varasemalt taotles dokumenti edastamist paberandjal – maamaksuteadete näitel saadeti aastal 2023 paberandjal maamaksuteateid 1723-le juriidilisele isikule, kuid praeguse seisuga ei ole MTA-l andmeid selle kohta, kui suur hulk neist olid dokumentid juba elektrooniliselt kätte saanud, näiteks avanud selle e-maksuametis.

Sihtrühma tegelik suurus on mõjutatud ka sellest, milliseid konkreetseid õigusliku mõjuga akte e-maksuameti kaudu edaspidi kätte toimetatakse. Juriidiliste isikute puhul teeb MTA keskmiselt 300 maksuotsust aastas, mis edaspidi toimetatakse juriidilistele isikutele kohale ainult läbi elektroonilist kanalit. Juurde tuleb liita kõikvõimalikud õigusmõju omavad muud MTA korraldused, otsused, maamaksuteated jne. Hinnanguliselt võib sihtrühma suurus kogumis pidada oluliseks. Muudatus siiski ei tohiks evida erilist praktilist mõju nendele maksukohustuslastele, kes juba täna on aktiivsed e-maksuameti kasutajad ja kasutavad MTA-ga suhtlemiseks oma registrijärgset elektronposti või muud elektronposti.

Täiendavaid ebasoovitavate mõjude esinemise riske ei tuvastatud.

Koondmõju: pigem oluline võttes arvesse sihtrühma suurus.

Mõju valdkond: mõju halduskoormusele

Sihtrühm: füüsilised isikud

Muudatuse tulemusel ei ole nendel füüsilistel isikutel, kes on neile elektrooniliselt edastatud dokumentid juba kätte saanud, edaspidi enam õigust taotleda samade dokumentide edastamist paberandjal. Teisisõnu, kui füüsiline isik on avanud e-maksuametis temale adresseeritud dokumenti või edastanud kättesaamise kinnituse oma elektronposti aadressil, siis ei ole tal enam edaspidi õigust tugineda MKS § 54 lõike 4 punktile 1.

MTA-l ei ole täna infot selle kohta, kui suure osa füüsilistele isikutele adressaatide koguhulgast moodustavad need adressaadid, kes taotlevad dokumentide edastamist paberandjal sõltumata sellest, et nad on faktiliselt need dokumentid juba elektrooniliselt kätte saanud. Mõju ulatus on sellest hoolimata väike, sest nendele füüsilistele isikutele, kellele ei suudeta dokumente elektrooniliselt kätte toimetada (ei avata e-maksuametis või ei kinnitata dokumenti kättesaamist elektronposti aadressil) – neile jätkuvalt edastatakse dokumente paberandjal posti

¹¹ Liati, et dokumenti üleslaadimise kohta e-maksuametis saadetakse ka eraldiseisev teade.

¹² Äriregistris on täna kokku registreeritud 294 194 juriidilist isikut: vt [e-Äriregister – Statistika - Juriidilisi isikuid kokku 2022 \(rik.ee\)](https://e-Äriregister-Statistika-Juriidilisi-isikuid-kokku-2022(rik.ee)) (sisenetud 23.08.2023)

teel. Selles mõttes on paber kandjal suhtlus igale füüsilisele isikule jätkuvalt garanteeritud, kui nad ühel või teisel põhjusel ei soovi elektroonilisi kanaleid kasutada.

Need aga, kes on dokumentide kättesaamist ühel või teisel kujul kinnitanud – kuivõrd nende puhul on relevantseid dokumendid juba nende valduses, mis tähendab ka vaba võimalust nendega tutvuda, siis puudub neil ka otsene põhjendatud vajadus saada sama dokumentatsioon kätte paber kandja kujul. Sarnaselt juriidilistele isikutele, sõltub mõju sagedus sellest, kui tihti on neile vaja õigusliku järeloomitega dokumente saata, kuid see on suhteline ja sõltub dokumendi iseloomust. Maamaksuteateid saadeti füüsilistele isikutele aastal 2023. näiteks 39 093 ühikut.

Koondmõju – pigem väike.

Mõju valdkond: mõju MTA ressurssidele

Sihtrühm: MTA

Võimalus suhelda juriidilisest isikust maksukohustuslastega elektrooniliselt võimaldab ulatuslikult kokku hoida ajalist- ja rahalist ressursi, mis täna kulub dokumentide saatmisele posti teel paber kandja kujul. Sisulisem analüüs selle kohta on kajastatud käesoleva seletuskirja 7. peatükis „Seaduse rakendamise seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad kulud ja tulud.“

7. Seaduse rakendamise seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad kulud ja tulud

Seaduse rakendamisel vähenevad MTA otsesed kulud suurusjärgus 25 000 eurot aastas – 18 600 eurot + käibemaks, kui muudatuse tulemusel ei oleks enam vaja saata välja ca 30 000 saadetist eeldades, et postitus tehakse lihtkirjaga; säästetud paberikulu 5 635 eurot + käibemaks; ümbrikukulu 741,38 + käibemaks. Otsesed kulud hõlmavad seega peaaesjalikult kulutusi, mis tuleb kanda paber kandjal dokumentide saatmiseks kõikidele juriidilistele isikutele. Lisaks tuleb arvestada ka kaudsed kulud, kuid need on käesoleva seisuga süsteemselt kaardistamata ning need hõlmavad ennekõike kulutusi, mis kaasnevad juhul, kui dokumentide kättesaamisest hoidutakse pahatahtlikult kõrvale ja MTA peab seega tegema täiendavaid pingutusi, et maksukohustuslasega kontakti saada.

8. Rakendusaktid

Eelnõu jõustamiseks ei ole vaja vastu võtta rakendusakte.

9. Seaduse jõustumine

Seadus jõustub 1. jaanuaril 2024. a.

10. Eelnõu kooskõlastamine huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu edastatakse kooskõlastamiseks eelnõude infosüsteemi EIS kaudu ministriumidele, Eesti Kaubandus-Tööstuskojale ning Eesti Maksumaksjate Liidule.